

**Egzamin maturalny
maj 2009**

**JĘZYK UKRAIŃSKI
POZIOM PODSTAWOWY**

**KLUCZ PUNKTOWANIA
ODPOWIEDZI**

**KLUCZ PUNKTOWANIA ODPOWIEDZI
POZOM PODSTAWOWY**

Arkusz I

Część I – rozumienie czytanego tekstu

Nr zad.	Odpowiedzi	Pkt (maks. 21)	Punkty częściowe
1.	Національне аерокосмічне агентство США.	1	0
2.	Територія центру підготовки астронавтів – це комплекс тому, що вміщає різні складові об’єкти, які забезпечують функціонування центру, напр.: злітно-посадочні смуги для літаків і космічних човників, музей історії космічних досягнень та ін. наукові лабораторії.	2	1 бал за часткову відповідь
3.	Слово “реліквія” означає тут особливо цінні, в душевному вимірі, речі напр.: прапор, герб України, портрет Т. Шевченка та ін.	2	0
4.	Космонавт взяв з собою в космос і продемонстрував національні символи: книгу <i>Кобзар</i> Т. Шевченка і касети з записами пісень.	2	1 бал за часткову відповідь
5.	Таким чином, космонавт вшанував пам’ять трагічно загиблого товариша льотчика, якому не довелося за життя побувати в космосі.	1	0
6.	Клімат Флориди: - тропічні зливи й раптові вітри з океану; - фауна – крокодили, змії; - флора – густі дерева, оповиті ліанами;	2	1 бал за часткову відповідь
7.	Йдеться про вислів: “... свинцеві хмари різали зірниці...” або “засяяли чисто вмиті зорі” або “вони немовби вдивлялися вниз, на землю...”	2	1 бал за одну метафору
8.	Правильна відповідь – в .	1	0
9.	Біологічні експерименти українського космонавта полягали у спробі відтворити життя в умовах невагомості через штучне запилення рослин.	2	0

10.	Опінія – перше або останнє речення абзацу. Повідомлення про факт – друге речення абзацу.	2	1 бал за часткову відповідь
11.	Метою було дати змогу створення життя у космічному просторі.	2	0
12.	Правильна відповідь – б і г.	2	1 бал за одну правильну відповідь

Część II – pisanie własnego tekstu

Тема 1: На основі цілого твору Ліни Костенко *Маруся Чурай* та зокрема інтерпретації наведеного фрагменту зізнання головного героя – Гриця, розкрий обставини й причини його життєвого рішення.

Lp.	Kryteria	Punktacja max. 22
Argumentacja tematu	1. Загальні інформації про твір та автора: жанр, проблематику, історичний контекст Рекомендація головного героя напр.: Гриць Бобренко – єдиний син у матері, син бувшого козака; сам козак – учасник повстання Богдана Хмельницького; з дитячих років виховувався з дівчиною з сусідства Марусею; закоханий в неї.	0-2
	2. Психологічний портрет: вразливий, щиро відданий у любові але водночас м'якосердий; безпорадний; податливий на маніпуляцію і вплив інших; хиткий характер; як козак: відважний, рішучий, патріот, відчайдушний, самозречений, витривалий, життєлюб.	0-2
	3. Перипетії героя а) контекст долі козака – повстанця : - участь у багатьох битвах упродовж 4-х років; - перебування у полоні; - втеча з полону; - довгий і виснажливий шлях додому; - спокуси на шляху; - повернення додому; б) контекст родинного положення: - спроби важкою працею підняти занепащене господарство; - конфлікт з матір'ю на фоні планів щодо майбутнього; - попадання у щораз більшу залежність від материних аргументів і в результаті зрада	0-4

	<p>4. Причини життєвої помилки героя</p> <p>а) родинні</p> <ul style="list-style-type: none">- різна ієрархія цінностей у сина (ідеалізм) і у матері (прагматизм);- брак розуміння і акцептації матері для душевних потреб сина;- нав'язливе, погордливе й зневажливе ставлення матері до роду Чураїв і надто люб'язне ставлення до роду Вишняків;- шантаж, егоцентризм, примітивізм в оцінці людей, як основне знаряддя матері в загальній перцепції довкілля; <p>б) суспільні</p> <ul style="list-style-type: none">- статус сина – одинака убогої жадібної вдови, якому прийшлося завчасно доросліти й брати на себе відповідальність за сім'ю, господарство; <p>в) політичні</p> <ul style="list-style-type: none">- епоха повстань і воєнних походів у якій часто руйнувались почуття, плани, доля молодих людей;- необхідність ставити обов'язок супроти батьківщини над особистим щастям;- вплив воєнних переживань і жахів на зміну характеру молодих людей: “що з тих боїв – з таких боїв додому я вже навіки інший повернусь”;- психічні травми спричинені втечею з полону: страх, почуття небезпеки, приниження: “я звірам заздрих, вовку заздрих, лису...”; <p>г) особисті</p> <ul style="list-style-type: none">- якості характеру, що не відповідають реаліям епохи позначеної безперервною боротьбою, кровопролиттям, жорстокими випробуваннями;- гнітюче усвідомлення втраченого часу: “але ж втерев уже чотири роки”;- потреба забуття, відкинення минулого: “Бо хто, як я, намучивсь на війні, тому життя підскочило в ціні”;- потреба стабільності: “тепла хотілось, затишку мені”;- синівська залежність від волі матері, невміння захистити себе;- збайдужіння до власної долі, яке взялося з утоми, безсилля, браку аргументів на самозахист: “душа розм'якла якось, заморилась”;- втрата ідеалів і зрада: “я потім здався, ради не було”	0-8
--	---	-----

3. Композиція	Підпорядкована інтерпретаційному задумові, внутрішньо цілісна, логічна.	4
	Внутрішньо цілісна, послідовна під оглядом графічного оформлення. (відокремлення трьох основних частин).	2
	Загалом цілісна, вказує на спроби порядкувати думку.	1

Тема 2: Зображення степу вдень і ввечері. Порівняй на основі фрагменту повісті М. Гоголя *Тарас Бульба*. Зверни увагу на багатство і роль художніх засобів.

Lp.	Kryteria	Punkcja max. 22
Argumentacja tematu	1. Жанр твору і обставини його виникнення <ul style="list-style-type: none"> - епоха романтизму, в якій були популярні мотиви степу як козацької території свободи; - твір написаний М. Гоголем – російським письменником українського походження; - жанр – історична повість періоду визвольних змагань козаків (XVII ст.) 	0-1
	2. Територіальне розташування степу; <ul style="list-style-type: none"> - південь України; - територія, що сягала до Чорного Моря; - безмежний безлюдний простір; - місце історичних подій і слави Запорозького війська 	0-1
	3. Світ степових рослин <p>а) удень - буйна, різноманітна рослинність</p> <ul style="list-style-type: none"> - трава – тонкі і високі стебла; - квіти – волошки, дрок, кашка; - пшениця <p>б) увечері - була примітна не кшталтом а запахом: <i>“кожна квітка, кожна травинка випускала амбру і весь степ курився пахощами”</i></p>	0-1
	4. Світ степових тварин <p>а) вдень – розпізнавалися по кшталті, вигляді</p> <ul style="list-style-type: none"> - куріпки, шуліки, дикі гуси, чайки <p>б) ввечері – розпізнавалися по звуках; сповнені динаміки, руху</p> <ul style="list-style-type: none"> - ховрашки, коники, лебеді, комахи 	0-1

5.	<p>Степове повітря</p> <p>а) вдень</p> <ul style="list-style-type: none"> - перенасичене співом та свистом; сповнене енергетики, що йшла від сонця, яке було приязне, теплодає, ясне, веселе; <p>б) ввечері</p> <ul style="list-style-type: none"> - перенасичене різним ароматом: <i>“випари здіймалися густіші”</i>, <i>“весь степ курився пахощами”</i>; освіжене легким вітерком: <i>“вітерець-перелесник ледве ковзав по верхечках трав”</i> 	0-1
6.	<p>Степові барви</p> <p>а) вдень</p> <ul style="list-style-type: none"> - перевага яскравих, живих, соковитих кольорів, що дуже добре komponують з собою, творять гармонію і неповторну красу: земля <i>“зелено-золотий океан”</i>; різнобарвні квіти: блакитні, сині, фіалкові волошки, жовтий дрок, біла кашка; <p>б) ввечері</p> <ul style="list-style-type: none"> - барви рослин поступово зникають, а виділяються барви неба; перевага пастельних барв; все оповите тінню, останніми відблисками сонця; різнобарвна за дня далина стає темно-зелена, барва неба змінюється на блакитно-темну з рожево-золотими смугами; 	0-2
7.	<p>Звуки</p> <p>а) вдень</p> <ul style="list-style-type: none"> - пташиний спів та свист; виділяються поодинокі звуки тварин: нишпорення куріпок, гелгіт диких гусей; <p>б) ввечері</p> <ul style="list-style-type: none"> - більш різноманітні, злиті, розлягаються звідусіль, нагадують своєрідну музику: цвічання; дзінкання; перегуки, ячання, тріскотання, свист, сюркіт 	0-2
8.	<p>Вплив природи на настрій (стан душі) людини</p> <p>а) вдень</p> <ul style="list-style-type: none"> - відчуття безмежного простору; невибагливість щодо побуту, харчів: <i>“їли самий хліб із салом чи коржі”</i>; естетизм, бажання краси; почуття радості, волі, подиву, захоплення: <i>“все смутне і сонне, що було в козацьких душах, миттю щезло”</i>, <i>“серця їх стрепенулися, як птиці”</i>; - гордість з краси рідної землі: <i>“нічого в природі не могло бути кращого за степ”</i>; <p>б) ввечері</p> <ul style="list-style-type: none"> - відчуття приємної втоми й потреба відпочинку; почуття спокою, безпеки (ночували під голим небом); повний симбіоз з природою; підкорення неймовірній таємничій красі: <i>“просто на них дивилися ясні зорі”</i>; настрій казковості й романтики 	0-1

9.	<p>Спільне у змалюванні пейзажу степу вдень і ввечері</p> <ul style="list-style-type: none"> - буйнота природи (як світу рослин, так і тварин); - своєрідна гармонія звуків і ароматів; - благородна дія на людину, вплив на її душевну рівновагу й почуття затишку; - романтичне сприймання людиною степового пейзажу (як удень так і вночі); - перевага опису надається природі (макрокосму), людина (мікрокосм) тут ледь помітна і мовчазна 	0-2
10.	<p>Різне у змалюванні пейзажу степу вдень і ввечері</p> <ul style="list-style-type: none"> - вдень більш приваблював візуальний образ і барви, вночі звуки й аромати; - вдень природа яскрава, контрастна, виразна в кшталтах, вночі таємнича з ледь помітними силуетами рослин чи тварин; - вдень природа більш статична, увечері динамічна 	0-2
11.	<p>Засоби художнього зображення, напр.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - епітети – підсилюють особливість даного явища природи, напр.: <i>“теплодаїне світло”</i>, <i>“золотий океан”</i>, <i>“різнобарвні квітки”</i>, <i>“легенькі і прозорі хмарки”</i>; - порівняння – підкреслюють риси, виявляють їх виразнішими, більш насиченими, напр.: <i>“свіжий, наче морські хвилі, вітерець-перелесник”</i>, <i>“уся поверхня землі була немов зелено-золотий океан”</i>, <i>“серця їхні стрепенулись, як птиці”</i>; - персоніфікації – викликають асоціації, розбуджують уяву, напр.: <i>“вітерець-перелесник ледве ковзав по вершечках трав, ледь доторкався до щік”</i>; - дієслова руху творять динаміку пейзажу, напр.: залляло, щезло, нишпорили, перекинулася, блиснула, займалася, випускала, ковзав, перегукувалися 	0-4
12.	<p>Висновки</p> <p>12.1. Пейзаж степу був інший вдень і інший ввечері. Вдень приваблював образами й простором, давав естетичну насолоду людині, увечері був таємничим, виділялися звуки й аромати. Природа степу – багата так фауною як і флорою. Фрагмент віддзеркалює романтичну конвенцію опису. Багатство художніх засобів підсилює враження від пейзажу, розбуджує потребу спілкування з рідною землею і любов до неї.</p> <p>12.2. Пейзаж степу був інший вдень і інший увечері. Виділяється тут багата фауна і флора. Вдень степ захоплював барвами, вночі звуками й запахами. Пейзаж степу захоплював і викликав спокій у душі людини. У творі багато художніх засобів.</p> <p>12.3. Пейзаж степу був інший вдень і інший увечері.</p>	<p>0-4</p> <p>0-2</p> <p>0-1</p>

	Природа степу була багата фауною і флорою, позитивно впливала на людину. У творі багато художніх засобів.	
Критерії оцінки мови та композиції - 27 балів		
6.1 2. Мова		
а) Синтаксис і флексія	Правильний та несхематичний синтаксис і правильна флексія.	9
	Правильний синтаксис і флексія.	7
	Загалом правильний синтаксис і флексія.	5
	Мова в основному правильна, попри синтаксичні і флексійні помилки не порушується її комунікативність.	3
б) Лексика, фразеологія і стиль	Багатий і різноманітний лексичний запас, правильна фразеологія, індивідуальний стиль.	10
	Загалом достатній лексичний запас, правильна фразеологія і комунікативний стиль.	7
	Загалом достатній лексичний запас і комунікативний стиль.	4
с) Орфографія і пунктуація	В основному безпомилкова орфографія.	4
	Поодинокі орфографічні помилки.	2
	Численні, в основному другорядні орфографічні помилки.	1
3. Композиція	Підпорядкована інтерпретаційному задумові, внутрішньо цілісна, логічна.	4
	Внутрішньо цілісна, послідовна під оглядом графічного оформлення (відокремлення трьох основних частин).	2
	Загалом цілісна, вказує на спроби порадкувати думку.	1